

Благодетельської-Вовк Світлани Леонідівна,

СКАРГА/ПОВІДОМЛЕННЯ
про наявність фактів академічного плагіату
в докторській дисертації Фотіної Г. А.

Керуючись пп. 2–7 «Порядку розгляду скарг/повідомлень щодо фактів академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації», затвердженого на засіданні Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти 24 жовтня 2023 р. (протокол № 16 (45); зі змінами: протокол № 21 (50) від 26.12.2023, протокол № 10 (60) від 14.05.2024 та протокол № 18 (68) від 22.10.2024), повідомляю про факти академічного плагіату в докторській дисертації Г. А. Фотіної:

Фотіна Ганна Анатоліївна. Фармако-токсикологічна та клінічна оцінка хіміотерапевтичних засобів для схем ротації в птахівництві. – Дис. ... доктора ветеринарних наук (спец. 16.00.04 – ветеринарна фармакологія та токсикологія). – Суми, 2015.

Науковий консультант – **Березовський Андрій Володимирович**, доктор ветеринарних наук, професор, професор кафедри ветсанекспертизи, мікробіології, зоогігієни та безпеки і якості продуктів тваринництва Сумського національного аграрного університету.

Офіційні опоненти:

- **Гунчак Василь Михайлович**, доктор ветеринарних наук, професор, член-кореспондент НААН, завідувач кафедри фармакології та токсикології Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Гжицького;
- **Куцан Олександр Тихонович**, доктор ветеринарних наук, професор, член-кореспондент НААН, завідувач відділу токсикології, безпеки та якості сільськогосподарської продукції Національного наукового центру «Інститут експериментальної і клінічної ветеринарної медицини»;
- **Брезвин Оксана Марківна**, доктор ветеринарних наук, головний науковий співробітник лабораторії кормових добавок і преміксів Державного науково-дослідного контрольного інституту ветеринарних препаратів та кормових добавок.

Дисертація була захищена 02.07.2015 р. на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 35.826.03 у Львівському національному університеті ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Гжицького.

Учений секретар – **Прийма Оксана Богданівна**, кандидат ветеринарних наук.

Дисертація та автореферат Г. А. Фотіної розміщені на сайті Національного репозитарію академічних текстів за адресою <https://nrat.ukrintei.ua/searchdoc/0515U000653/>.

Згідно з авторефератом (с. 31–39), Г. А. Фотіна має 73 наукові праці за темою дисертації, опубліковані в 2008–2014 рр.

За даними сайту <https://vet.snau.edu.ua/kafedri/vetsanekspertizi-mikrobiologii-zoogigiyeni-ta-bezpeki-i-yakosti-produktiv-tvarinnictva/sklad-kafedri/fotina-ganna-anatoliivna-d-vet-n-profesor/>, Г. А. Фотіна є професором кафедри ветеринарно-санітарного інспектування, мікробіології, гігієни та патологічної анатомії Сумського національного аграрного університету, E-mail: super.annafotina@ukr.net.

У «Рекомендаціях щодо запобігання академічному плагіату та його виявлення в наукових роботах (авторефератах, дисертаціях, монографіях, наукових доповідях, статтях тощо)» (Лист МОНУ №1/11-8681 від 15.08.2018) зазначається наступне:

- 1.2. Академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства (ч. 4 ст. 42 Закону України «Про освіту»);
- 2. Види академічного плагіату <...> Академічним плагіатом є:
 - 2.1 Відтворення в тексті наукової роботи без змін, з незначними змінами, або в перекладі тексту іншого автора (інших авторів), обсягом від речення і більше, без посилання на автора (авторів) відтвореного тексту.
 - 2.2. Відтворення в тексті наукової роботи, повністю або частково, тексту іншого автора (інших авторів) через його перефразування чи довільний переказ без посилання на автора (авторів) відтвореного тексту.

У дисертації Г. А. Фотіної **виявлені факти порушення академічної доброчесності**, які підпадають під визначення академічного плагіату (пп. 1.2, 2.1 і 2.2 зазначених «Рекомендацій»).

Установлено, що дисертація Г. А. Фотіної містить текстові збіги (плагіат) з такими джерелами:

- 1) Біловол О. М., Князькова І. І. **Сучасні імуномодулятори для клінічного застосування** // Внутрішня медицина, 2008, №2(8) (Публікація на сайті журналу: <http://www.mif-ua.com/archive/article/4581>; версія для друку https://www.mif-ua.com/archive/article_print/4581; електронна копія ідентична примірнику джерела неправомірного використання).
- 2) Лагунин С. В. **Комплексный антибактериальный препарат на основе доксицилина и линкомицина для лечения колибактериоза и сальмонеллеза птиц.** – Автореферат дисс. ... кандидата биологических наук (спец. 16.00.04 – ветеринарная фармакология с токсикологией). – Москва, 2006. (Електронна копія ідентична примірнику джерела неправомірного використання).
- 3) Игнатова И. Д. **Фармако-токсикологические свойства и терапевтическая эффективность антибактериального препарата на основе флорфеникола.** – Автореферат дисс. ... кандидата биологических наук (спец. 16.00.04 – ветеринарная фармакология с токсикологией). – Москва, 2007. (Файл можна завантажити з сайту <https://www.dissercat.com/content/farmako-toksikologicheskie-svoistva-i-terapevticheskaya-effektivnost-inektsionnoi-formy-komp>, натиснувши кнопку «Скачать автореферат», або ж подивитися за допомогою кнопки «Читать автореферат»; електронна копія ідентична примірнику джерела неправомірного використання).

Ці джерела відсутні в «Списку використаних літературних джерел» дисертації Фотіної.

У результаті проведеного аналізу виявлено наступне:

1) Г. Фотіна повністю переписала в свою дисертацію статтю Біловол і Князькової, сфальсифікувавши джерела. Стаття Біловол і Князькової розмістилася на **сс. 44–59** дисертації Фотіної.

2) Г. Фотіна не тільки переписала в свою дисертацію статтю Біловол і Князькової, але ще й замінила при цьому в тексті «людину» на «птицю» а вислів «допомогу пацієнтам» – на «допомогу тваринам і птиці».

3) Із автореферату дисертації С. Лагуніна (2006) Фотіна переписала текст, таблиці та графіки з тими самими числовими даними, з підміною досліджуваних речовин, що свідчить не тільки про плагіат, але й про фальсифікацію даних і фабрикацію дослідження.

Переписані з праці Лагуніна матеріали розміщені в дисертації Фотіної на сс. 86–89, 119–120, 134–142, 158–159, 276–279.

4) На підставі даних, нібито отриманих Фотіною, а насправді переписаних із автореферату дисертації С. Лагуніна, які він отримав на інших препаратах, Фотіна на с. 138 пише, що «Відсутність залишкових кількостей тілозину та тіауліну в організмі птиці на 6 добу після останнього введення комплексного антибактеріального препарату дає підставу рекомендувати використовувати м'ясо бройлерів в їжу людини після закінчення цього терміну».

5) Доказом фальсифікації даних і фабрикації дослідження, яке насправді не проводилося, є повторення Фотіною тексту на сс. 138–139 та на сс. 276–277 з різними числовими даними. Цей текст був переписаний з автореферату дисертації Лагуніна, але в першому фрагменті (сс. 138–139) Фотіна підмінила числові дані, а в другому – «забула»:

Автореферат дисертації Лагуніна, с. 11	Дисертація Фотіної, сс. 138–139	Дисертація Фотіної, сс. 276–277
Изучение острой токсичности комплексного антибактериального препарата в опытах на цыплятах показало, что лекарственное средство в дозе 1350 мг/кг не вызывает изменений в физиологическом состоянии птицы. Повышение дозы до 1475-1600 мг/кг вызывало у птиц угнетение, снижение двигательной активности и приводило к гибели части цыплят. При введении препарата в дозе 1750 мг/кг отмечалась гибель всех цыплят в течение 10 часов.	Вивчення гострої токсичності комплексного антибактеріального препарату в дослідках на курчатах показало, що лікарський засіб у дозі 5350 мг/кг не викликає змін у фізіологічному стані птиці. Підвищення дози до 6577 мг / кг спричиняло у птиці пригнічення, зниження рухливої активності і призводило до загибелі частини курчат. При введенні препарату в дозі 6750 мг/ кг відзначалась загибель всіх курчат впродовж 10 годин (таблиця 3.19).	Вивчення гострої токсичності препарату в дослідках на курчатах показало, що лікарський засіб у дозі 1350 мг / кг не викликає змін у фізіологічному стані птиці. Підвищення дози до 1475-1600 мг / кг викликало у птахів пригнічення, зниження рухливої активності і призводило до загибелі частини курчат. <...> При введенні дезінфектанту в дозі 1750 мг / кг відзначалась загибель всіх курчат протягом 10 годин.

6) Із автореферату дисертації І. Ігнатової (2007) Фотіна переписала текст і таблиці з тими самими числовими даними, підмінивши досліджувані речовини, що свідчить не тільки про плагіат, але й про фальсифікацію даних і фабрикацію дослідження. Переписані з праці Ігнатової матеріали розміщені в дисертації Фотіної на сс. 203–215, 383.

7) У переписаних текстах Фотіна замінювала досліджувані препарати, зберігаючи числові дані. Однак на с. 207 вона забула поміняти назву (флорфенікол на цефтіофур) і переписала текст з російським препаратом: «антибактеріальних сполук, ростостимулюючою дією флорфенікола» (до речі, правильно писати «флорфеніколу»), потім також на с. 208, с. 210 і двічі на с. 211 знову переписала чужий текст із флорфеніколом. Усе це є доказом фабрикації дослідження, яке Фотіна насправді не проводила.

8) Очевидним доказом фабрикації дослідження з боку Фотіної є також порівняння таблиці 3.84 з дисертації Фотіної (с. 206) і табл. 2 з автореферату Ігнатової (с. 12): у скопійованій таблиці Фотіна написала «Витримка порівняно з поліетиленгліколем – 300», як і Ігнатова, але ж перед цим на с. 205 Фотіна писала таке: «Як еталонний розчин для визначення прозорості був запропонований цефтіофур гідрохлорид». До речі, з наукової точки зору ця фраза на с. 205 – повна маячня: еталоном для визначення прозорості розчину цефтіофуру вона обрала цефтіофур, тоді як треба було обрати розчинник.

9) На підставі даних, нібито отриманих Фотіною, а насправді переписаних із автореферату дисертації І. Ігнатової, які вона отримала на інших препаратах, Фотіна на с. 213 та на с. 383 пише, що «На 3 добу після закінчення застосування препарату "Цефтіокур" його залишки, зареєстровані в органах, були нижчими від межі кількісного визначення (0,1

мкг / г), що дає підставу рекомендувати забій птиці на м'ясо після закінчення цього терміну».

10) Фотіна робила **переклад російського тексту з помилками:** російське слово «содержание» вона неправильно переклала як «зміст», тоді як треба було написати «вміст» (с. 135, 212); фразу «в сыворотке крови, легких, печени» переклала як «в сироватці крові, легенів, печінки», що є помилкою, бо ніякої «сироватки легенів» та «сироватки печінки» не існує – треба було написати «в сироватці крові, легень, печінці» (с. 135); російське слово «малоопасные» – як «мало безпечні», тоді як треба було «мало небезпечні» (сс. 138, 276); російське слово «опыта» – як «досвіду», тоді як треба було «дослідження» (с. 140, 333); російське слово «нагрузка» як «завантаженість», тоді як треба було «навантаження» (с. 141); російський вислів «подавляющая концентрация» – як «переважна концентрація», тоді як треба було «концентрація, що пригнічує» (с. 35, двічі на с. 204, с. 380); російську фразу «к обратимому нарушению» – як «до зворотного порушення», тоді як треба «до оборотного порушення» (с. 215).

Важливо підкреслити, що **висновки, які робить Фотіна на підставі сфабрикованих результатів досліджень** стосовно того, що після використання тілозину та тіауліну через 6 діб можна «використовувати м'ясо бройлерів в їжу людини» (с. 138), а після використання препарату "Цефтіокур" на 3 добу можна забивати птицю на м'ясо (с. 213 та 383), очевидним чином **можуть бути небезпечними для людей**, і ці її «рекомендації» можуть тягнути на кримінальний злочин.

Збіги з іншими джерелами виявлені на сс. 44–59, 86–89, 119–120, 134–142, 158–159, 203–215, 276–279, 383 (усього – **51 сторінка**).

Дисертації Ганни Анатоліївни Фотіної була присвячена публікація на сайті «Плагіат і фальсифікації в наукових працях» від 16 березня 2019 року під назвою «Докторська Ганни Фотіної – звичайнісіньке «передиралово»» (див. https://false-science.ucoz.ua/news/masovij_plagiat_u_sumskomu_nacionalnomu_agrarnomu_universiteti_ch_astina_2/2019-03-16-63).

Наявні збіги текстів без зазначення покликань **порушують вимоги, встановлені статтею 42 Закону України «Про освіту»** щодо академічної доброчесності, а також порушують дійсні на момент захисту (2017 р.) **вимоги «Порядку присудження наукових ступенів»**, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 567 (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/567-2013-п#Text>):

«9. Дисертація на здобуття наукового ступеня є кваліфікаційною науковою працею, виконаною особисто здобувачем у вигляді спеціально підготовленого рукопису або опублікованої монографії. Підготовлена до захисту дисертація повинна містити висунуті здобувачем науково обґрунтовані теоретичні або експериментальні результати, наукові положення, а також характеризуватися єдністю змісту і свідчити про особистий внесок здобувача в науку.»

«14. <...> У разі виявлення текстових запозичень, використання ідей, наукових результатів і матеріалів інших авторів без посилання на джерело дисертація знімається з розгляду незалежно від стадії проходження без права її повторного захисту.

Виявлення в дисертації, авторові якої вже видано диплом доктора чи кандидата наук, текстових запозичень без посилання на джерело, є підставою для прийняття рішення про позбавлення його наукового ступеня.»

На підставі викладеного **звертаюся до НАЗЯВО з проханням:**

1. Розглянути питання щодо академічного плагіату в дисертації Ганни Анатоліївни Фотіної на здобуття ступеня доктора наук, провівши аналіз наведених фактів текстових

збігів, та прийняти рішення щодо виявлення/невиявлення в дисертації Г. А. Фотіної фактів порушення академічної доброчесності.

2. У випадку підтвердження фактів порушень Г. А. Фотіною академічної доброчесності звернутися до Міністерства освіти і науки України з вимогою щодо необхідності позбавлення цієї особи наукового ступеня доктора наук і вченого звання професора.
3. У випадку підтвердження фактів порушень Г. А. Фотіною академічної доброчесності надіслати відповідний висновок до місця роботи Фотіної – Сумського національного аграрного університету – з пропозицією розглянути питання недостовірності рекомендацій, висловлених Фотіною, щодо вживання в їжу м'яса птиці, яку обробляли нібито досліджуваними Фотіною препаратами антибіотиків

Додатки:

1. Порівняльна таблиця із наведенням фрагментів докторської дисертації Фотіної Г. А. та відповідних фрагментів опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства в форматах pdf та docx.
2. Електронна копія дисертації Фотіної Г. А., поданої на здобуття наукового ступеня доктора ветеринарних наук, у форматі pdf.
3. Електронні копії зазначених у скарзі джерел неправомірного використання в форматі pdf.

27.01.2026 р.

С. Л. Благодєтелева-Вовк,
канд. екон. наук, доцент